

ลั่นทมขาว
Singapore Plumeria



ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) : *Plumeria obtusa* L.

ชื่อสามัญ (Common name) : Singapore Plumeria, Temple tree

ชื่อเรียกอื่น (Other names) : ลั่นทม, ลีลาวดี

ชื่อวงศ์ (Family name) : APOCYNACEAE

- ลักษณะวิสัย :** ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ ๔-๖ ม. ลำต้นและกิ่งอ่อนน้ำ แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกว้าง ผิวขรุขระเป็นปุ่มนูนเกิดจากรอยที่ใบหลุดร่วง สีน้ำตาลปนเทา ทุกส่วนของต้นมีน้ำยางสีขาว
- ใบ :** ใบรูปไข่กลับแกมขอบขนาน เรียงสลับถี่บริเวณปลายกิ่ง ยาว ๒๐-๓๒ ซม. ปลายใบมนหรือมีเว้า เล็กน้อย โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนเรียบสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อน เนื้อใบหนา เส้นใบนานูนชัดเจน
- ดอก :** ดอกช่อแบบช่อกระจุกแยกแขนง ออกตามซอกใบบริเวณปลายกิ่ง มีดอกย่อย ๘-๑๖ ดอก กลีบดอก โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายดอกแยกเป็น ๕ กลีบซ้อนเหลื่อมกันปลายกลีบโค้งลง ดอกบานเต็มที่ขนาด ๖-๘ ซม. โคนดอกสีเหลืองอ่อน กลีบดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ภายในมีขนนุ่มปกคลุม
- ผล :** ฝักคู่รูปยาวรี ยาวประมาณ ๑๕ ซม. ตรงกลางโป่งพองเล็กน้อย บริเวณขั้วและปลายแหลม ผิวเปลือกเรียบสีเขียว ฝักแก่เปลี่ยนเป็นสีแดง และสีน้ำตาลปนดำ เมื่อฝักแก่จนแห้งจะแตกเป็นสองซีก ภายในมีเมล็ด ๒๕-๑๐๐ เมล็ด
- เมล็ด :** เมล็ดแบนรูปรี มีปีกติดด้านหนึ่ง สามารถปลิวไปตามลมได้

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด กิ่งปักชำ และติดตา ออกดอกตลอดทั้งปี

การกระจายพันธุ์ : ถิ่นกำเนิดในอเมริกากลาง เม็กซิโก แคริบเบียน และอเมริกาใต้ ในประเทศไทยเดิมพบได้ในวัดและสถานที่ราชการทั่วประเทศ ปัจจุบันพบได้ทั่วไป

ประวัติพันธุ์ไม้ (ในประเทศไทย): มีความเชื่อมาแต่โบราณว่าไม่ควรปลูกต้นลั่นทมไว้ในบริเวณบ้าน เนื่องจากมีชื่ออัปมงคล เพราะพ้องกับคำว่า "ระทม" ซึ่งแปลว่า ความทุกข์ใจเศร้าโศก ต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระราชทานนามให้ใหม่คือ "ลีลาวดี" มีความหมายว่า "ดอกไม้ที่มีท่วงท่าสวยงามและอ่อนช้อย" ในปัจจุบันได้รับความนิยมและปลูกประดับตกแต่งสวนกันอย่างแพร่หลาย

ประโยชน์ และสรรพคุณ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ และมีสรรพคุณเป็นยาพื้นบ้าน ดังนี้

- ราก ช่วยรักษาไข้หวัด ขับเหงื่อ แก้ร้อนใน
- เปลือกต้น ช่วยขับระดู รักษาโรคหนองใน ทำเป็นยาแก้ท้องเดิน ขับปัสสาวะ
- เนื้อไม้ ขับพยาธิ ปรงเป็นยาแก้ไอ ยาถ่าย
- ยางและแก่น ช่วยถ่ายเสมหะและโลหิต รักษาแกมโรค ปรงเป็นยาถ่ายพิษ
- ใบ ประคบร้อนช่วยแก้อาการปวดบวม
- ดอก ผสมกับพลูเป็นยาแก้ไข้ ไข้มาลาเรีย ไข้ทำรูป
- ฝัก ผนทาแก้ริดสีดวงทวาร

แหล่งอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (๒๕๔๗). *พรรณไม้หอในสวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ*.

กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๓). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อม.

วิทย์ เทียงบุญธรรม. (๒๕๔๒). พจนานุกรมไม้ดอกไม้ประดับ หน้า. (๗๓๘)

ฐานข้อมูลพรรณไม้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ สืบค้น ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕, จาก

<https://www.royalparkrajapruek.org/Plants>

Medthai สืบค้น ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก <https://medthai.com>

คณะผู้จัดทำ

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา